

Ľubomír Dlábk: Prístupy k maďarskej menšine na Slovensku v otázkách menšinového školstva a možnostiach následného uplatnenia sa v pracovnom procese.

Problematika maďarské menšiny žijící na Slovensku, otázky vztahující se k jejímu postavení ve většinové společnosti, spojené s uplatňováním menšinových práv včetně práv na používání menšinového jazyka stejně jako nebezpečí postupné asimilace či stálého snižování jejího počtu jsou faktory, které se po desetiletí promítají do vztahů mezi Slovenskem a Maďarskem a zásadním způsobem je ovlivňují. Práci věnovaných tomuto tématu je jak na slovenské, tak maďarské straně nepřehledné množství. Diplomová práce Ľubomíra Dlábk zkoumá tento problém ze zcela nového zorného úhlu. Jak autor uvádí, jejím cílem je objasnění problematiky trojstranného vztahu Slovenska, Maďarska a maďarské menšiny na Slovensku k otázkám školství a ekonomického přístupu k oblastem obývaným maďarskou menšinou, které mají vliv na uplatnění absolventů menšinového školství na slovenském trhu práce, kdy tento vztah označuje za jeden z faktorů, stojících za snižujícím se počtem příslušníků maďarské menšiny na Slovensku.

Práce je členěna do tří zásadních kapitol, které spolu s úvodem a závěrem tvoří vyvážený celek. Časově se zabývá obdobím od vzniku samostatné Slovenské republiky v roce 1993 do současnosti, tj. do začátku roku 2016. První kapitola nazvaná *Teoretický rámec a vymedzenie pojmov* definuje zásadní teoretické pojmy, které autor v práci používá a představuje teorie tzv. Triadického vztahu (Triadic Nexus) a Kvadratického vztahu (Quadratic Nexus), jež jsou pak v následujících kapitolách aplikovány. Druhá kapitola (*História problematiky, nástroje a politika strán v rámci Triadického vzťahu*) v úvodní části stručně charakterizuje vznik a postavení maďarské menšiny na Slovensku, aby se pak soustředila na tři zásadní problémy – přístup Slovenska k maďarské menšině, přístup Maďarska ke své menšině na Slovensku a přístup maďarské menšiny ke vztahům se Slovenskem a s Maďarskem. Autor přehledně a úsporně charakterizuje slovenskou menšinovou politiku; dochází k závěru, že je podstatným způsobem závislá na ideovém směřování vládních stran a konstatuje, jakým způsobem a jakými prostředky může slovenský stát zasahovat do postavení menšiny. Podobně charakterizuje přístup Maďarska ke své menšině na Slovensku z hlediska legislativní úpravy, kdy sleduje různé přístupy ke vztahu vůči maďarské menšině v závislosti na změně vlád, zahraničněpolitických okolností i na bilaterálních vztazích se Slovenskem. V analýze vztahu maďarské menšiny k „rodné zemi“ (Slovensko) a k „mateřské zemi“ (Maďarsko) autor vymezuje aktéry reprezentující zájmy národnostní menšiny, rozděluje je na občanské organizace a organizace politického charakteru a zkoumá jejich činnost a prostředky, jimž disponují, v Triadickém vztahu. Třetí kapitola, nazvaná *Súčasná situácia v skúmaných oblastiach a prebiehajúce trendy* pak zkoumá jednotlivé faktory ovlivňující vývoj počtu obyvatelstva maďarské menšiny na Slovensku. Analyzuje hlavní trendy v migraci za vzděláním a za prací, vliv, jaký mají jednotlivé politické strany na Slovensku na současný stav menšinového školství a v souvislosti s tím problém týkající se dostatečné úrovně znalosti slovenského jazyka u žáků a absolventů menšinového školství s vyučovacím jazykem maďarským, který má svoje konsekvence v možnosti jejich uplatnění na slovenském pracovním trhu. Současně autor věnuje pozornost i hospodářskému aspektu zkoumaného problému a analyzuje ekonomické postavení oblastí obývaných maďarskou menšinou, jeho potenciální vliv na pohyb obyvatelstva i jeho místo v Triadickém vztahu. Kapitola je doplněna množstvím tabulek, grafů a statistických údajů. V závěrečném shrnutí autor pak na základě předchozích analýz potvrzuje správnost své výchozí hypotézy, a sice že důsledky přístupu jednotlivých stran k menšinovému školství vedou k nedostatečné znalosti slovenského jazyka, což spolu se současným ekonomickým přístupem Slovenska k oblastem obývaným maďarskou menšinou vede u absolventů středního menšinového školství

k migračním snahám při výběru zaměstnání nebo vysokoškolského studia. To v konečném důsledku vede ke snižování počtu příslušníků maďarské menšiny žijící na Slovensku.

Na diplomové práci Ľubomíra Dlábika vysoko hodnotím 1. nový pohled na příčiny značně ožehavého problému ve vzájemných slovensko-maďarských vztazích, a to stálé snižování počtu maďarské menšiny na Slovensku; 2. strukturu práce a způsob zpracování problému, kdy je zřejmé, že autor má přesně rozmyšleno, co chce sdělit a k jakému výsledku jeho analýzy dospěly; 3. znalost literatury a především pak využívání primárních zdrojů.

Diplomová práce Ľubomíra Dlábika přesahuje nároky kladené na diplomové práce a rozhodně by si zasloužila publikování, byť ve zkrácené podobě.

Práci hodnotím známkou: **v ý b o r n ě**

Praha, 6. června 2016

Eva Irmanová